

МУЛТИМЕДИЈАЛНИ САДРЖАЈ И ИНТЕРНЕТ У НАСТАВИ И УЧЕЊУ

Јован Цвјетковић

Апстракт: Циљ овог рада је указати на предности коришћења техничких иновација, мултимедијалног садржаја и интернета у настави, као и важност самог утицаја рада на рачунару у усвајању нових знања код ученика.

Млади и деца одрастају у медијском окружењу, а коришћење техничких иновација и конвергентно окружење медијима представља значајан изазов и задатак како за њих саме, тако и за њихове родитеље и школу. Сагласно томе, као и постојећим сазнањима о улози опажања и других активности у процесу формирања појмова или сазнања, очекује се да примјена мултимедијалних наставних средстава, које подржавају информационе технологије може значајно утицати и на постигнућа ученика. Развој образовања је увијек ишао укорак са развојем друштва и цивилизације, па је сходно томе и за очекивати да информационе технологије, програмски софтвери, интернет и мултимедијални садржаји буду саставни дио школског образовања.

Кључне ријечи: ученик, рачунар, наставни садржај, мултимедијални садржај, интернет

УВОД

Данас мултимедијалне презентације постају саставни дио живота. Та моћна комбинација текста, звука, графике и видеа налази се свуда око нас, од спотова на ТВ екрану до игрица на мобилним телефонима. Ако је мултимедија већ ту, онда је неопходно њоме овладати, не само као корисник, већ и као стваралац појединих њених сегмената. Оспособљавање за сналажење у свијету мултимедије, која се шири огромном брзином, треба да започне у школи. Посљедњих година створени су услови за квалитетнију употребу образовне технологије, те тако настава са мултимедијалним садржајем постаје дио наставне свакодневнице.

Имплементирањем савремених информационих технологија стварају се услови за употребу нових наставних средстава и употребу образовних рачунарских софтвера.

Све више образовних институција у свом раду користи електронско учење које образовању даје сасвим нови облик.

Савремена етапа педагошке праксе је прелаз од традиционално-репродуктивне ка информатичко-развијајућој настави.

У расправама о образовању истиче се да је основно средство повећања квалитета наставног процеса, квалитет рада наставника. Традиционални облик наставе се одликује слабом вербалном и практичном активношћу ученика, што имплицитно указује и на слабу мисаону активност у току наставног процеса.

Основни циљ коришћења информационих технологија свакако би требало на првом мјесту да буде развој информатичке писмености, а надаље надоградња у смислу професионалне оријентације ученика.

Поставља се питање како утиче технологија образовања на наставу и учење и у којој мјери су школе спремне за прихватање нових изазова које технологија нуди.

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ И МЕТОДЕ НАСТАВЕ

Образовна технологија обухвата скуп техничких елемената који се користе у наставном процесу.

Ученици треба да овладају основним терминима неопходним за коришћење интернета и мултимедијалних презентација и појединим алатима за дизајнирање елемената мултимедијалне презентације.

Овим радом желимо да укажемо на потребу шире примјене мултимедијалних средстава у настави, како кроз излагање градива уз помоћ рачунарских и интернет презентација, тако и кроз обуку ученика да савладају елементе мултимедије и направе сопствене мултимедијалне презентације.

Велики број медија покрива области које корисници користе за когнитивне активности и широки спектар повезивања услуга. При томе, успјех или неуспјех медија зависи од индивидуалних поступака, доступних вјештина, креативне употребе медија за маневрисање, заинтересованости за медије, понуда које су већ претворене у структуре. Комуникацији заснованој на интернету може се прићи са различитих аспеката и са различитим очекивањима везаним за понашања.

Како нови медији могу бити интегрисани у наставу зависи, између осталог, од става наставника. Ставови наставника према интернету као медију комуникације и информације су различити, док једни веома радо и често користе мултимедијалне презентације, неки наставници се још држе традиционалног приступа настави.

Иако се због појаве интернета и могућности учења на даљину, улога наставника мијења и даље ће његова најважнија и најкреативнија улога бити улога управљања активностима учења која ће још дуго бити доминантна у нашим условима.

Недостатак информатичких компетенција наставника не смије бити изговор за некоришћење савремене технологије. Ријеч је заправо о постојању или непостојању наставникове спремности на додатно усавршавање и проучавање могућности које савремена технологија нуди за побољшање ефикасности и неких других аспеката наставе (колаборација, комуникација, тимски рад), али и о још једном, подједнако значајном моменту – присуству и одржавању потребне инфраструктуре која такву наставу подржава.

Присуство информатичко-комуникационе технологије у настави, уколико је добро методички осмишљено, ниједног момента не доводи у питање начелне хуманистичке вриједности образовања. Напротив, она те вриједности афирмише, настојањем наставника да у свој рад и активности ученика имплементира управо она средства која је изабрао на основу јасног критеријума – могућности да својом технолошком софистицираношћу послуже за ефектнију презентацију ставова, идеја, емоција, размишљања, да ефикасније подстакну дијалог, размјену мишљења, критичку свијест и дискусију, сарадњу у креирању и усвајању нових знања.

НАСТАВНИ МЕДИЈИ КАО ИЗВОРИ ЗНАЊА

Наставна средства требамо разликовати од наставних помагала (у које убрајамо материјале, оруђа, уређаје, апарате...) која нам помажу при употреби и успјешној примјени наставних средстава. Разлика између наставних медија и наставних помагала јесте мала, али је веома битна. Наставни медији представљају изворе знања, садржај поруке коју предочавамо ученицима уз помоћ наставних помагала. Дакле, наставна средства представљају изворе знања, односно објекат спознавања, док наставна помагала чине оруђа за рад. Но, не треба занемарити чињеницу да један те исти предмет може некад бити наставно средство, а некад и наставно помагало. Примјена наставних помагала у наставном процесу утиче на развијање радних способности ученика, па и кажемо да су наставна помагала важан дио материјалнотехничке основе наставе.

ИНТЕРНЕТ У НАСТАВИ И УЧЕЊУ

Савремене информационо-комуникационе технологије обезбиједиле су важне претпоставке за организацију и подршку наставе компјутерско-информационим мултимедијима. Ову технологију не користе само наставници, већ све успјешније, нарочито у последње вријеме, и ученици и студенти. Савјесним и компетентним наставницима већ одавно је постало јасно да се рационалном примјеном рачунара и њиховим повезивањем на интернет мрежу, значајно доприноси осавремењавању и подизању квалитета наставе. Извјесно је да се посредством интернета могу успјешно изучавати актуелни и рационално синтетизовани наставни садржаји.

Уколико школа организовано и редовно користи интернет услуге, тада су ученици (заједно са наставницима) у правом смислу организатори, режисери и реализатори наставног процеса. Ученицима се нуде могућности да активно учествују у избору наставне теме, информационо-илустративног материјала, укључујући самосталан избор начина и темпа властитог рада, док је наставник више координатор, консултант и

савјетник.

Коришћењем интернета наставници могу на мултимедијалан начин да прикажу наставне садржаје, да дођу до нових образовних садржаја, да се укључе у рад образовних програма и институција широм свијета, да размјењују педагошка искуства и наставне садржаје с другим васпитно-образовним установама.

Ново доба најављује учење на даљину и виртуелно учење, па се може очекивати да наставници постану „е-наставници“ од којих се очекује знање способних корисника интернета.

УЛОГА МУЛТИМЕДИЈЕ У РЕАЛИЗАЦИЈИ НАСТАВЕ

На путевима развоја информационе технологије трагање за примјеном визуелних и звучних информација условило је појаву мултимедијалног комуницирања, које подразумијева преношење различитих врста информација у великим количинама кроз јединствене рачунарске мреже. Овај начин комуницирања истовремено ангажује више чула посредством аудио и видео средстава.

Мултимедија подразумијева могућност интеграције у преносу различитих форми информација, повезује техничке и софтверске димензије и омогућава ресурсе за управљање, интерактивност, креацију и комуникацију.

Интеграција аудио и визуелних компоненти обезбјеђује ефикаснију презентацију програмских садржаја, поспјешује учење те доноси задовољство током усвајања нових информација. Дакле, мултимедији се заснивају на компатибилно и функционално повезаним електронским средствима и адекватним програмско-информационим апликацијама, помоћу којих се симултано мобилишу различита чула ученика, односно њихових корисника

Учење посредством мултимедија код ученика ствара већу мотивацију за рад, ствара шире могућности избора разноврсних извора знања те ефикасно добијање повратних информација, објективнијег вредновања властитог постигнућа са посебним освртом на прилагођавање темпа и ритма рада способностима сваког појединца.

Традиционална настава одликује се фронталним обликом рада и обично једносмјерном комуникацијом између наставника и ученика. Увођење новина у наставни процес не подразумијева само опремање учионица савременим наставним средствима и помагалима, већ и њихову функционалну употребу у настави. Функционална употреба медија и мултимедија у настави подразумијева обиман „проток“ нових информација који ће ученици користити. Дакле, у процесу мултимедијске интеракције, наставник више није једини извор знања, јер дио његовог непосредног ангажовања преузима технологија.

Посредством мултимедијске технологије успјешније се проширују сазнајни капацитети ученика, подиже квалитет наставе и учења, односно подстиче ефикаснији развој његових индивидуалних потенцијала. Широке могућности избора медија, односно садржаја и начина рада, доприноси сазријевању и осамостаљивању ученика.

ЗАКЉУЧАК

Ефекте савремених наставних медија у настави можемо посматрати на основу промјена у активностима наставних фактора. Можемо посматрати ефекте на активност наставника, ефекте на активност ученика, ефекте на квалитет комуникације у настави, на ефикасност учења, као и ефекте на међусобну ученичку интеракцију. Ови параметри нам могу указати на квалитет промјена које настају у наставном процесу увођењем савремених наставних средстава у односу на традиционалну наставу.

Како би савремена наставна средства била успјешно имплементирана у наставни процес, они који је користе треба да схвате када треба користити ова средства, на који начин се различити облици наставног рада и поучавања мијењају, на који начин се утиче на перцепцију и доживљај самог процеса поучавања, на који начин долази до промјена у култури образовне организације у коју улази савремена технологија.

Могућност активизације ученика и његовог самосталног рада је главна карактеристика компјутерске наставе и учења.

У фокусу овог интересовања је била употреба мултимедијалних средстава у настави.

Адекватно коришћење савремених наставних медија и средстава у настави доводи до позитивних промјена у квалитету непосредне комуникације у процесима учења и поучавања као и у усвајању знања.

Све претходно наведено нас доводи до закључка да, ако се у настави од ученика не тражи озбиљније интелектуално ангажовање и наставници не стварају услове да се развију интелектуални капацитети којима ученици располажу, не може се очекивати помак у квалитету знања.

ЛИТЕРАТУРА

1. Андевски, М., Вдаковић, М. и Арсенијевић, О. (2014): *Интернет у настави и учењу*. Нови Сад. Филозофски факултет Нови Сад; Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима;
2. Божић В, С. (2014): *Интернет и мултимедија као средства у настави књижевности*. Докторска дисертација. Ниш. Универзитет у Нишу, Филозофски факултет;
3. Вилотијевић М. и Вилотијевић Н. (2016.): *Модел развијајуће наставе*. Београд: Универзитет у Београду, Учитељски факултет
4. Воскресенски К, Глушац Д. (2008): *Методика наставе информатике*. Зрењанин: Технички факултет „Михајло Пупин“
5. Ђукановић М, М. (2016): *Улога мултимедија у реализацији наставе природе и друштва*. Докторска дисертација. Београд. Универзитет у Београду, Учитељски факултет;
6. Јанковић, А. (2012): *Утицај информационо-комуникативне технологије на постигнућа ученика у настави природе и друштва*. Докторска дисертација. Крагујевац. Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу;
7. Мандић, П. и Мандић, Д. (1997): *Образовна информациона технологија*. Београд: Центар за усавршавање руководилаца у образовању (ЦУРО)
8. Мандреш-Чикош, Н. (2001): *Образовни информациони системи и програми-унапређење наставе математике*. Мастер рад. Београд: Универзитет Сингидунум
9. Мојовић, В. (2013): *Значај и примена интернета у образовању у основној школи*. Чачак. Факултет техничких наука;
10. Наместолски Ж. (2008.): *Утицај примене савремених наставних средстава на повећање ефикасности наставе у основној школи*. Магистарска теза. Зрењанин: Универзитет у Новом Саду, Технички факултет „Михајло Пупин“
11. Наместолски Ж. (2013.): *Анализа ефеката примене образовних софтвера на мотивисаност наставника и ученика у нижим разредима основне школе*. Докторска дисертација. Зрењанин: Универзитет у Новом Саду, Технички факултет „Михајло Пупин“
12. Прушевић-Садовић Ф. (2013.): *Утицај савремених наставних медија на квалитет непосредне комуникације у настави природе и друштва*. Докторска дисертација. Београд: Универзитет у Београду, Учитељски факултет;
13. Ратковић - Његован, Б. и Бајац, М. (2009): *Мултимедији и интерактивност у школској настави*, (Зборник: Будућа школа II, Српска академија образовања, Београд, стр. 822-836);
14. Смиљанић-Јапунца, Д. (2009): *Мултимедијална средства у настави рачунарства и информатике*. Специјалистички рад. Београд. Универзитет у Београду, Математички факултет;
15. Степић Г. (2016.): *Ефекти тимске наставе природе и друштва у Веб окружењу*. Докторска дисертација. Ужице: Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу

Summary

The aim of this paper is to point out the advantages of using technical innovations, multimedia content and the Internet in teaching, as well as the importance of the influence of working on the computer in the acquisition of new knowledge by students.

Young people and children grow up in a media environment, the use of technical innovations and a convergent media environment represents a significant challenge and task for them, their parents and the school.

Accordingly, as well as the existing knowledge about the role of observation and other activities in the process of forming concepts or knowledge, it is expected that the application of multimedia teaching aids, supported by information technology, can significantly affect the achievements of students. The development of education has always kept pace with the development of society and civilization, so it is therefore to be expected that information technologies, program software, the Internet and multimedia content will be an integral part of school education.

Keywords: *student, computer, teaching content, multimedia content, internet*